

Preek zondag 19 juli Oude Kerk Voorburg

5^e zondag van de zomer

Psalm 123

Ds. Leneke Marchand

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Intro Vanochtend horen we een wel heel vreemde psalm. Het is een van de pelgrimspsalmen... maar het is geen feestlied. In die andere liederen, die Israel zong, als het op weg was naar de tempel, gaat het over verlangen naar Gods huis, naar de plaats van recht, van aanbidding. Daar gaat het over verlangen naar het samenzijn met broers en zussen. Over de redding, die God gaf. Het is de sfeer van Gods volk, dat danst in het morgenlicht.

Maar in deze kleine psalm horen we een rauwe kreet: *We zijn het meer dan zat....* (vers 3b). Verzadigd van spot, van arrogante onverschilligheid. We moeten nooit vergeten dat in de bijbel, in de psalmen, het bijna altijd arme en vernederde mensen zijn die spreken. Gods volk, dat op de vlucht is of in ballingschap, de underdog, mensen zonder huis, die worden uitgelachen. Zij nemen het voortouw, hun vreugde, hun verdriet, hun klachten stijgen op tot God. In dat gezelschap komen we, als we in de kerk komen, als we ons tot de God van Israel richten. In die kring worden we opgenomen, als we in brood en wijn Jezus Christus ontvangen. Het is de kring van mensen, de optocht door deze wereld waarvan een dubbel SOS signaal uitgaat: twee keer: wees genadig heer, wees ons toch genadig. Heer ontferm U, Christus ontferm U.

We zijn het meer dan zat.... Daar loopt iemand, met een zware last op haar rug. Boven haar uit torenen de indrukwekkende muren van Babel. Om haar heen klinkt een vreemde taal, en wie haar ziet, spuugt op haar. De dagen zijn lang, het werk zwaar, al zoveel Israëlieten zijn hier, ver van Jeruzalem, gestorven. Het volk van de Torah in Babel, in Rome, in de getto's van het middeleeuwse Spanje terwijl de vuren opgestookt werden. Het volk van het verbond, in de sjetls van Oost-Europa, in de vernietingskampen van nazi Duitsland, voorwerp van spot en hoon, ook vandaag.

Meer dan zat... waarvan? Van de verachting, van de achteloze spot, de arrogantie van de onverschilligen. Het kwaad heeft zoveel gezichten. Er is het actieve kwaad, een ander het leven onmogelijk maken, een voet dwars zetten, pijnigen. Dat is zeldzamer, maar verschrikkelijk. Maar er is ook dat veel subtielere kwaad. De onverschilligheid, de achteloosheid. Je schouders ophalen, je hart dichthouden voor wat een ander meemaakt. Het niet erkennen, er niet naar luisteren. Spot met een glimlachje, een knipoog: alsof het allemaal niet zoveel uitmaakt. Jullie joden, jullie zwarten, jullie christenen.... En dat met een knipoog. Het lijkt wel, of ze nergens last van hebben, kreunt de psalmdichter het uit, of er niets is, dat hen raakt. Nergens liggen ze wakker van. Ze zetten zo'n keel op. Dat dat andere geluid, die kleine stem, die stille stem niet wordt gehoord.

Die zwoegende vrouw in Babel, ze zet een lied in. En hoor, daar begint iemand mee te zingen. Al gauw, wordt haar *ik een wij. Tot U sla ik mijn ogen op.... wees ons toch genadig. Meer dan zat zijn wij...*In deze dagen, weken, horen we de pijnlijke verhalen, van mensen van kleur. Ik hoop tenminste, dat we ze nog horen, te midden van al het gekrakeel van beide kanten. De diepe zucht, die

daar in klinkt, om de onverschilligheid, de arrogantie waarmee je geconfronteerd wordt. De voetballer, die tijdens de wedstrijd al jarenlang apengeluiden moet verdragen. Neem het toch niet zo serieus jongen! De tiener, die spaarde voor een mooie nieuwe fiets. De eerste keer, dat hij er mee de straat op gaat, wordt hij aangehouden: wat moet jij met die fiets?

Die geest van arrogantie...nog één voorbeeld. "Ik zou eerlijk willen zijn, tegenover mijn familie, mijn vrienden, mijn studiegenoten over dat ik sinds kort soms naar de kerk ga,' vertelde iemand. 'Dat ik op de een of andere manier tot in het diepst van mijn ziel geraakt wordt, door wat daar gebeurt. Maar ik durf het niet. Zij geloven alleen in de wetenschap, en ik ervaar daar zoiets hards in, zoiets onverzettelijks. Ik kan er niet aankomen met mijn kwetsbare geloof, met mijn verlangen naar God."

Er zijn van die dagen, dat je met de psalmen zingt: met mijn God spring ik over een muur. Maar er zijn nog veel meer dagen, dat je je zo klein voelt, tegenover grote woorden.

Een christen heeft iets schuws schreef iemand ooit. Je bent klein, te midden van de groten. Je bent een vreemde op aarde. Waarom is dat nodig? We zouden toch ook veel liever met stevige woorden komen, een kerk, met zelfbewustzijn, waar je mee aan kunt komen. Een geloof, waarmee je in de talkshows applaus en instemming krijgt. Maar weet u, we zijn volgelingen van Hem, die nergens op deze aarde een thuis had, wiens wieg in een stal stond en wiens troon een kruis is.

Meer dan zat.... De slavin in Babel, de voetballer van kleur, de studente met haar prille geloof.... *Meer dan zat...*

Maar hoor, daar grijpt iemand moed, om een lied te zingen, te zuchten misschien.

Naar U sla ik mijn ogen op
Naar U die in de hemel woont.

Let op, dat is dus niet het laatste woord, dat je na al die ellende uiteindelijk ook nog een keer bij God uitkomt.. In het gebed is het omgekeerd: eerst naar U! Mijn aandacht, mijn ogen richt ik omhoog, naar U. Al die dingen, mijn nood en mijn klacht, die zijn er, maar eerst bent U er! Boven alle dingen. Boven deze toestand. Boven dit onrecht.

Stoppen, en stilstaan, en omhoog kijken.... Naar U. Eerst naar U. Dat doen we met elkaar, als we de week beginnen, met een eredienst. We richten al onze aandacht op Hem, in het vertrouwen, dat Hij ons genadig wil zijn. En ook door de dagen heen zijn er velen van u die zo beginnen. De tiener die op de fiets naar school een opwekkingslied neuriet. De mantelzorger, die een pittige dag voor zich heeft: tot U Heer kom ik, aan het begin van deze dag. Niet direct met vragen. Niet direct met doen en draven. Niet direct met klagen ook. Dat komt allemaal wel, dat heeft zijn plaats en zijn tijd. Maar eerst: naar U.

Tot Wie? Tot U, die in de *hemel* troont... In de hemel, dat wil zeggen, Hij is verheven, Hij troont boven al die grote monden, Hij is de Heer der Heren. Daar zit ook iets van ontzag in. Van eerbied. Hij is voor ons niet onder handbereik,

we kunnen Hem niet manipuleren, inpassen in onze wensen en wereldbeeld. En tegelijk, in de hemel, dat is dus God, die je niet ziet, die verborgen aanwezig is, onttrokken aan onze blik. God, die niet merkbaar dichtbij is, voor de mens, die lijdt onder dat gesnoef en gebral. Zoals de ogen van een slaaf

De hand van zijn heer volgen

En de ogen van een slavin

De hand van haar meesteres

Zo volgen onze ogen

De HEER onze God

Tot Hij ons genadig zijn.

Wat wil dat **beeld van die heer en die slaaf**, van de slavin en haar meesteres ons te zeggen? We moeten hier niet denken aan de 18^e, 19^e eeuwse slavernij in Amerika. In het Midden Oosten in de tijd dat de psalm ontstond, kon iemand zich als slaaf tijdelijk laten verkopen om zijn schulden af te lossen. En dat moet je dan voor je zien, hoe zo'n slaaf staat dan bij de tafel, met zijn of haar ogen gericht op de handen van de heer, de huisvrouw. Van die hand ben je afhankelijk, die handen wenkt je om dichterbij te komen, die handen geeft je voedsel en kleding.

Die **hand van de meesteres**, die komen we ook in Spreuken 31 tegen, het loflied op de sterke vrouw. Haar handen zijn voortdurend aan het spinnenwiel, staat er, ze zorgt voor warme kleding voor wie van haar afhankelijk zijn. En diezelfde handen strekt ze uit naar de behoeftigen, ze geeft de armen hulp. Het gaat in deze relatie niet om willekeur, hoort u wel. Zo van: je moet maar zien, of die hand je deze keer slaat of streelt. Zo moeten we ook niet naar de

Eeuwige kijken. Veel meer gaat het hier om een volstrekte, vertrouwende afhankelijkheid. Ik kijk op naar uw hand.... Die hemel en aarde gemaakt heeft, die hand, die mij maakte, in de schoot van mijn moeder. Die hand, die uw volk leidde (Psalm 78:72) uit de slavernij van angstland Egypte, door de woestijn, naar Kanaan...

Ik hef mijn ogen op tot U, die in de hemel woont.... Geloof, dat is een bijzondere manier van kijken. Vanuit het gebed, vanuit de lofzang dan ook de wereld inkijken. Waar zie ik uw hand, uw goede hand, uw zorgende hand, uw reddende hand, uw leidende hand, blijvend alert zijn. En waar ik uw hand niet zie, dan hoop ik daar op, dan roep ik daarom, dan smacht ik daarnaar. Want van U, van uw hand, moet ik het helemaal hebben. Gespitst zijn. (Het heeft iets van onze Josephine, die gek is op snoep. De groten, als ze wat willen, gaan dat kopen van hun zakgeld. Maar zij is afhankelijk van wat ze krijgt. En als er dus iemand naar de keuken loopt en een snoepje maakt, dan hoort ze direct, dat er wat ritselt. Het geluid van een snoepverpakking. En dan is ze er direct bij. Mag ik ook een snoepje? Verwachtingsvol staat ze omhoog te kijken, haar handje al open en het water in haar mond.)

Totdat Hij ons genadig zal zijn. Dat is ook iets om te proeven, om in je op te nemen, dat woordje *totdat*. Daar zit een enorme volharding en een enorm vertrouwen in. Waar haal je het vandaan? Om zo te rekenen met de trouw van God? Er is spot, er is onrecht. Zoveel, dat je er helemaal vol van bent, zat van, er bijna in kopje onder gaat en cynisch en hard en wanhopig wordt. Er is zijn in het leven zoveel dagen, zoveel plaatsen dat God niet ervaren wordt, zo ver lijkt. Maar als een onverwacht en onverdiend geschenk is er toch *ook* die vlam van

hoop, van verwachting, dat taaie geloof dat zegt: zo volgen onze ogen de HEER onze God, totdat Hij ons genadig wil zijn. *Totdat...*

We gaan zo meteen het avondmaal vieren. Onze ogen vol ontzag gericht op de Heer.... Die zelf verzadigd raakte, als een spons doordrenkt met het zuur van mensen. We zullen het vieren, *totdat* ... totdat Hij komt, en alle dingen nieuw maakt, de arrogantie in het stof laat bijten, de slavin tot zijn bruid maakt .

Amen

